

Angličtí generální baptisté 1624 - 1626

Sbory generálních baptistů byly před rokem 1620 zakládány v různých částech Anglie, ale před rokem 1624 nelze o nich nebo dokonce o vnitřních záležitostech sborů v Londýně zjistit nic určitého.

Z několika dopisů zachovaných v mennonitských archivech v Amsterdamu ale získáváme značné informace týkající se těchto sborů v letech 1624 až 1626.



Například z dokumentů v Amsterdamu vyplývá, že před květnem 1624 bylo šestnáct osob včetně jakéhosi Eliase Tookeyho exkomunikováno ze sboru generálních baptistů Johna Murtona v Londýně a že tam založili vlastní sbor, ale že se ještě neodvážili ordinovat kazatele.

Tookey a jeho spolupracovníci se rozhodli požádat o spojení s mennonity v Amsterdamu. Snad doufali, že jim zabezpečí řádné ordinování kazatele pro kohokoli, koho by si chtěli zvolit jako pastora. Proto poslali posly s dopisem do Amsterdamu s touto žádostí. Mennonité je varovali, aby nezakládali samostatný sbor dokud se nepřipojí k pravé církvi. Mennonité v té době neměli od Murtona žádné informace a ani nebyli schopni plně pochopit, o co je Tookey v dopise žádal. Poradili mu proto trpělivost, a řekli, že i pokud by jim Murton zaslal o nich nepříznivé informace, přesto by se snažili být nestranní při posuzování obou stran. Také požádali o další podrobnosti týkající se názorů Tookeyho ve věcech víry.

V souladu s tímto požadavkem Tookey napsal další dopis, ve kterém jsou uvedeny následující body týkající se jeho sboru. Ačkoli nebyli plně organizovaní, slavili Večeři Páně a pravděpodobně i vykonávali křest prostřednictvím služby jednoho laického člena, kterého sbor ustanovil. Nevěřili ve správnost ordinace kazatele bez účasti jiných řádně ordinovaných kazatelů. Také se nedomnívali, že existuje nějaký důvod, aby uprchli do cizí země kvůli pronásledování. Členové Tookeyho sboru také povolili dvěma nebo třem osobám, aby zůstaly v jejich společenství, které nebyly plně přesvědčeny ve své víře o Kristově božství - povolení bylo uděleno, protože tyto osoby jim byly pokojně nakloněny a věřily, že jejich spása samotná závisí na Kristu. Tento sbor, stejně jako Helwys a Murton, tvrdil, že je zcela nezbytné pro pokojné lidi v Anglii, aby byli ochotni podrobit se takové přísaze, jakou je *Přísaha věrnosti*. Bez ní by se žádný z členů sboru nemohl stát soudcem nebo nosit zbraň. Někteří tento názor zastávali v zájmu svědomí, jiní v zájmu míru.

Bylo také vyjádřeno přání, aby mennonité napsali několik slov Murtonovi a jeho lidem s povzbuzením k vytvoření souladu mezi oběma sbory. Tookey řekl, že oni sami by se o to co nejvíce snažili až do konce. Mnoho Murtonových následovníků podle něj bylo ochotných být tolerantní a dva z nich dokonce zastávali učení o poslušnosti a chtěli vědět, zda by mennonité mohli poskytnout nějaký uspokojivý důkaz o svých začátcích a zda je lze vysledovat až do doby apoštolů.

Když mennonité obdrželi tento úplnější přehled názorů Tookeyho, zdá se, že mu byli méně příznivě nakloněni než zpočátku doporučit spojení s jeho sborem. A to zejména proto, že jeho sbor, i když byl tak málo početný, nebyl jednotný ani ve svých názorech týkajících se tak závažného bodu, jako je božství Krista. Jakákoli nevěra ze strany sboru Tookeyho by v případě dovršení navrhovaného spojení mohla přivést mennonity do potíží s nizozemskými úřady, které měly neustále bedlivě upnutou pozornost na kacířství.

Mennonité byli také rozrušeni Tookeyho představami o složení přísahy a kvůli tomu rozhodli, že si nepřejí myslet na žádné spojení s tímto sborem, dokud by se tyto nežádoucí pohledy nezměnily. Když se Tookey dozvěděl toto rozhodnutí, napsal 17. března 1624/25 dopis, týkající se především božství

Krista, a stále naléhal na navrhovanou unii. Počet členů jeho sboru se nyní snížil na patnáct. Mennonita Hans de Ries napsal Tookeymu 3. prosince 1625, že mennonité konečně přestali kritizovat jeho postoj vůči božství Krista a že neváží nikoho na dogmatické vzorce, ale vyjádřil své silné přesvědčení proti složení přísahy a nošení zbraní. Bylo to nepochybně kvůli jejich různosti názorů týkající se těchto posledně jmenovaných bodů, ve kterých obě strany nebyly sjednoceny před 13. listopadem 1625. Před tímto datem se počet členů v Tookeyho sboru zvýšil na osmnáct osob.¹

V době, kdy byl Tookey exkomunikován z Murtonova sboru, Murton stále žil a byl velmi pravděpodobně naživu i 17. března 1624/25, ale zjevně mezi tímto datem a 12. listopadem 1620 zemřel. I po Murtonově smrti nebylo rozdělení mezi Tookeyho a Murtonovy sbory urovnáno, ale o Tookeyovi a jeho sboru pak již není prakticky nic víc známo.

Také Murtonův sbor po smrti svých starých vůdců živil naději na spojení s mennonity a poslal jim po dvou důvěryhodných poslech latinský dopis. Tento dopis ze dne 12. prosince 1626 uvádí, že tehdy bylo v Anglii pět baptistických sborů – jmenovitě v Londýně, Lincolnu, Sarumu, Coventry a Tivertonu. V některých z těchto míst mohli být baptisté před rokem 1620 dokonce pronásledováni. Není žádný odkaz, zda Tookeyho sbor v té době stále ještě existoval. Členové baptistických sborů si přečetli publikované Vyznání víry mennonitů, a zjistili, že s ním souhlasí ve všech bodech kromě bodu o přísaze, ale že také věří, že Večeře Páně může být slavena každou nedělí, a že kterýkoli člen církve, jako takový, může kázat nebo vykonávat přijímání nebo křest v nepřítomnosti kazatele, a že křesťané mohou zastávat úřad soudce a dalších světských úřadů.

V roce 1626 byl celkový počet baptistů v pěti sborech v Anglii nejméně sto padesát.

Když přišli dva poslové pěti anglických sborů k Hansi de Riesovi, položil jim určité otázky a poznamenal si odpovědi, které od nich dostal. Z jejich odpovědí se dozvídáme, že ne všech pět sborů mělo kazatele, že nebyly všechny plně organizované a proto ne všechny měly pravidelné bohoslužby. Proto když si sbor přál slavit přijímání Večeře Páně, musel počkat, až přijde na něj řada na návštěvu kazatele. Po Murtonově smrti mohly tyto sbory zůstat bez dostatečného množství dobrých kazatelů, a to mohlo být hlavní příčinou jejich usilování o spojení s mennonity.

Hans de Ries napsal 25. listopadu 1626 anglickým sborům, že jejich dopis a návštěva jejich dvou poslů byla velmi vítána, ale kvůli jejich stanoviskům, týkajících se vysluhování svátostí, skládání přísahy a držení vládních úřadů, je spojení s mennonity, jak si přáli, nemožné. Spojení raných anglických generálních baptistů s mennonity bylo tedy zamítnuto.

Podle Adama Taylora „*existuje nějaký důvod věřit, že v roce 1626 byl sbor generálních baptistů také v Amershamu, v Buckinghamshire²*“, a že jsou „*tradovaná místa původu generálních baptistických sborů v Eyeihornu, v hrabství Kentu, na konci vlády královny Alžběty kolem roku 1590. Po nějakou dobu se členové tohoto sboru setkávali ke společnému uctívání v soukromých domech: zvláště v domě jednoho z jejich přátel na Streetendu. Majitel tohoto domu odkázal malou částku na podporu věci; toto však, stejně jako mnoho podobných odkazů, bylo dlouho ztraceno. V roce 1624 byl počet členů sboru více než dvacet...³*“

Dr. B. Evans⁴ také hovoří o „*baptistickém sboru ve Stony Stratfordu, který datuje svůj původ již v roce 1625 a o jednom Thomasi Brewerovi, horlivém kazateli baptistického přesvědčení, který byl zatčen již v roce 1626, byl kazatelem mezi separatisty v Ashfordu a okolí v Kentu*“.

Těmto tvrzením musíme věnovat opatrnou pozornost, protože si můžeme být naprosto jisti, že tyto zmíněné sbory nebyly k uvedeným datům baptistické, neboť by byly zmíněné v dopisech zachovaných v mennonitském archivu v Amsterdamu. Mohly tam však existovat separatistické sbory (Brownistů nebo Barrowistů) v Amershamu, „Eyeihornu“ a v Stony Stratfordu v letech 1626, 1624 a 1625 v

uvedeném pořadí, ze kterých pravděpodobně vznikly sbory generálních baptistů po roce 1640.

Pokud jde o Brewera, Fennera, Turnera a další separatistické sbory v Ashfordu a Maidstone v Kentu přibližně v roce 1626, nyní víme, že až do roku 1638⁵ nebyly baptistické, ale Brownistické nebo Barrowistické.

Poznámky

¹ viz Dr. B. Evans: *The Early English Baptists*, Londýn, 1861, díl II., str. 40.

² *The History of the English General Baptists*, díl první, Londýn, 1818, str. 96.

³ *Ibid.*, str. 281.

⁴ *The Early English Baptists*, díl II., Londýn, 1864, str. 54-7.

⁵ *The Works of... William Laud, D.D.* (Oxford, 1847-60, v 7 dílech.)

Prameny

- *The Works of... William Laud, D.D.* (Oxford, 1847-60, v 7 dílech.)
- Dr. B. Evans' „*The Early English Baptists*“, díl I., Londýn, 1862, str. 222.
- *The History of the English General Baptists*, díl první, Londýn, 1818, str. 96.
- *The Early English Baptists*, díl II., Londýn, 1864, str. 54-7.

[Štěpán Křivánek](#) 

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 7. 9. 2020